

ΘΕΜΑ: Νομοθετικές ρυθμίσεις για τους παλιννοστούντες ομογενείς

Η αποτελεσματικότητα μιας πολιτικής στήριξης και αξιοποίησης των παλιννοστούντων ομογενών εξαρτάται εν πολλοίς από την διερεύνηση του νομικού πλαισίου στο οποίο βασίζεται κάθε σχετική δράση.

Τα ζητήματα που σχετίζονται με τους παλιννοστούντες μπορούν, από νομική άποψη, να ενταχθούν σε τρεις ενότητες: α) την ιθαγένεια, β) την εγκατάσταση, και γ) την απασχόληση.

1. Η απονομή της ελληνικής ιθαγένειας στους αλλοδαπούς με τη μέθοδο της πολιτογράφησης ρυθμίζεται στο άρθρο 3 του ν. 1438/1984, όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 4 του ν. 2130/1993. Ο τρόπος αυτός κτήσης της ιθαγένειας αφορά καταρχήν και τους παλιννοστούντες ομογενείς. Ως προς τις αιτήσεις πολιτογράφησης τους, η ακολουθούμενη πρακτική φαίνεται, ως ένα βαθμό, να διευκολύνει την απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας. Το ίδιο ισχύει για την εγγραφή τους στα δημοτολόγια και για την αλλαγή του ονοματεπωνύμου τους, βάσει των άρθρων 7 και 8 του ν. 2130/1993.

2. Ως προς την εγκατάσταση των παλιννοστούντων ομογενών, ο νόμος παρέχει ευρείες δυνατότητες πρωτοβουλίας στο Εθνικό Ίδρυμα Υποδοχής και Αποκατάστασης Παλιννοστούντων Ομογενών Ελλήνων (Ε.Ι.Υ.Α.Π.Ο.Ε.), το οποίο εποπτεύεται από τον Αναπληρωτή Υπουργό Εξωτερικών και τον Υπουργό Οικονομικών (άρθρο μόνο του σχετικού π.δ. της 13.12.1990/ΕτΚ Β' 782 σε συνδ. με την ΥΑ/ΥΠΠ της 5/2/1996 ΕτΚ Β' 83). Το Ίδρυμα έχει ως βασικό σκοπό, κατά το άρθρο 5 του Οργανισμού του, την οργάνωση της υποδοχής και ομαλής κοινωνικής ένταξης των παλιννοστούντων, με βάση ένα σύστημα βαθμίδων εγκατάστασής τους που εκκινεί από την απλή φιλοξενία και καταλήγει στην δημιουργία συνθηκών "μόνιμης στέγασης". Προβλέπεται επίσης η παραχώρηση στους ομογενείς, κατά κυριότητα ή χρήση, ακινήτων του Ίδρυματος (άρθρο 32 του ν. 2080/1992). Τα ακίνητα αυτά μπορούν να παραχωρούνται στο Ίδρυμα χωρίς αντάλλαγμα με κοινή απόφαση του εποπτεύοντος Υπουργού και του αρμόδιου "παραχωρούντος" Υπουργού.

3. Το Ε.Ι.Υ.Α.Π.Ο.Ε., κατά τις προβλέψεις του Οργανισμού του, διαδραματίζει εξάλλου ουσιαστικό ρόλο και στο θέμα της επαγγελματικής αποκατάστασης - και άρα

της ομαλής κοινωνικής ένταξης - των παλιννοστούτων. Ενπροκειμένω πρέπει να σημειωθεί ότι οι ομογενείς, ως αλλοδαποί, καλύπτονται προσωρινά από τις σχετικές περιοριστικές για το δικαίωμα εργασίας ρυθμίσεις του ν. 1975/1991, καθώς και από το άρθρο 16 του πρόσφατου ν. 2434/1996 για την απασχόληση. Στο πλαίσιο του άρθρου 1 του δεύτερου νόμου είναι πάντως δυνατή η εκπόνηση και υλοποίηση προγραμμάτων απασχόλησης και επαγγελματικής κατάρτισης ειδικά των παλιννοστούτων ομογενών, ενόψει του κινδύνου να περιέλθουν σε κατάσταση κοινωνικού αποκλεισμού.

Αθήνα, 12 Δεκεμβρίου 1996